

บันทึกการประชุม  
คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ  
ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ....

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ  
ครั้งที่ ๕/๒๕๖๐

วันจันทร์ที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๐๐ นาฬิกา  
ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๑๐ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

กรรมการวิสามัญผู้มาประชุม คือ

- |                                       |                                     |
|---------------------------------------|-------------------------------------|
| ๑. ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง | ประธานคณะกรรมการวิสามัญ             |
| ๒. นายนิรวัชช์ ปุณณกันต์              | รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่สอง |
| ๓. พลโท อำพน ชูประทุม                 | รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่สาม |
| ๔. นายสมชาย แสวงการ                   | โฆษกคณะกรรมการวิสามัญ               |
| ๕. นางสาวจินตนันท์ ชญาตร์ ศุภมิตร     | รองโฆษกคณะกรรมการวิสามัญ            |
| ๖. นายวินัย ดำรงค์มงคลกุล             | กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา          |
| ๗. นายเข้มชัย ชูติวงศ์                | กรรมการวิสามัญ                      |
| ๘. นางชื่นสมน นิวาทวงษ์               | กรรมการวิสามัญ                      |
| ๙. นายธรรมนุญ เรืองดิษฐ์              | กรรมการวิสามัญ                      |
| ๑๐. พลตรี วีระ โรจน์นาศ               | กรรมการวิสามัญ                      |
| ๑๑. นายอติคม อินทุภูติ                | เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ          |
| ๑๒. นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล         | รองเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ       |

กรรมการวิสามัญผู้ลาการประชุม คือ

- |                                  |               |
|----------------------------------|---------------|
| ๑. นางกาญจนารัตน์ ลีวีโรจน์      | (ลาการประชุม) |
| ๒. พลเอก ยุวัญ สุริยกุล ณ อยุธยา | (ลาการประชุม) |
| ๓. นายสีก กอแสงเรือง             | (ลาการประชุม) |
| ๔. นายกรรณภว์ ธนภรรคภวิน         | (ลาการประชุม) |
| ๕. พลอากาศเอก ชัยพฤกษ์ ดิษยศรีน  | (ลาการประชุม) |
| ๖. นายบุญชัย โชควัฒนา            | (ลาการประชุม) |
| ๗. นายอุดม รัฐอมฤต               | (ลาการประชุม) |

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

สำนักงานศาลยุติธรรม

- |                        |                                  |
|------------------------|----------------------------------|
| ๑. นายไพโรจน์ โปเล็ม   | ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา         |
| ๒. นายณรงค์ ทับทิมไสย์ | ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น             |
|                        | ประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา |
| ๓. นายศุภกิจ แยมประชา  | ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น             |
|                        | ประจำสำนักประธานศาลฎีกา          |

๑๙ มิ.ย. ๖๐

๔. นางสาวกัญจนพร แสงเทศ	นิติกรชำนาญการพิเศษ
๕. นางสาวฤชชดา สุภาคำ	นิติกรปฏิบัติการ
<u>สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา</u>	
๑. นายวิษณุพล ฉวีวรรณ	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
๒. นางสาวสุจิตตา มโหธร	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
<u>สำนักงานอัยการสูงสุด</u>	
- นายอโยธัย งดงาม	อัยการจังหวัดประจำสำนักงาน
<u>สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร</u>	
<u>สำนักกรรมการ ๒</u>	
- นางสาวประไพพร สัมเกลี้ยง	วิทยากรชำนาญการพิเศษ
<u>ผู้ติดตามสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ</u>	
๑. นางสาวสุภามาศ สิมอาจารย์	ผู้ติดตาม
	นางสาวจินตนันท์ ชญาตร์ ศุภมิตร
๒. นายชานนทร์ บุญรัชกุล	ผู้ช่วยดำเนินงาน
	นางกาญจนารัตน์ ลีวีโรจน์
๓. นางสาวดวงพร จุลตามระ	ผู้ติดตาม
	ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง

ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาวิสามัญ ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๙๑ วรรคสาม คือ

- นายณัฐชัย เปรมประเสริฐ

นิติกรปฏิบัติการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๐๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการวิสามัญมาครบองค์ประชุมแล้ว ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกาวิสามัญ ได้กล่าวเปิดการประชุมโดยดำเนินการตามระเบียบวาระการประชุม ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกาวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ตามที่ได้มอบหมายให้ฝ่ายผู้ช่วยเลขาธิการตามข้อบังคับฯ จัดทำหนังสือเพื่อขอทราบความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เนติบัณฑิตยสภา และสหภาพนายความ นั้น บัดนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังกล่าวได้รับทราบและส่งข้อคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ สรุปได้ดังนี้

๑. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้เสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... โดยมีข้อสังเกต ๗ ประการ ดังนี้

*มโหธร*

๑) ประเด็นการดำเนินคดีกับกรรมการ ป.ป.ช. ในคดีจิตใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจิตใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามร่างมาตรา ๑๐ (๔) ไม่ได้กำหนดให้ชัดเจนว่าให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีดังกล่าว

๒) ประเด็นเกี่ยวกับอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรณีที่มีการกล่าวหากรรมการ ป.ป.ช. ว่ากระทำความผิดทุจริตต่อหน้าที่ หรือจิตใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายตามร่างมาตรา ๑๐ (๒) นั้น มีความหมายรวมถึงการกล่าวหากรรมการ ป.ป.ช. ที่ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะอื่นด้วยหรือไม่

๓) ประเด็นเกี่ยวกับอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามร่างมาตรา ๑๐ (๓) กรณีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาบุคคลอื่นที่มีใช้บุคคลตาม (๑) และ (๒) เป็นตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดนั้น หากมีการแยกฟ้องคดีเฉพาะตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ในฐานะเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อศาลอาญอื่นโดยยังไม่ฟ้องคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อศาลแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้หรือไม่

๔) ประเด็นเกี่ยวกับการยื่นฟ้องและการพิจารณาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามร่างมาตรา ๓๖ หากเป็นกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำเลย และจำเลยหลบหนีไปในระหว่างต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษแล้ว กรณีดังกล่าวจะต้องนำประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๔๘ มาใช้บังคับด้วยหรือไม่

๕) ประเด็น “คดีร่ำรวยผิดปกติ” ตามร่างมาตรา ๑๐ (๑) หมายความรวมถึง การยื่นร้องกรณีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติสืบเนื่องจากการเปรียบเทียบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินหรือไม่

๖) ประเด็นนิยามคำว่า “ประธาน ป.ป.ช.” เห็นว่าไม่จำเป็นต้องกำหนดไว้ เนื่องจากเนื้อในร่างทั้งหมดไม่มีส่วนใดระบุถึงประธาน ป.ป.ช.

๗) ประเด็นเกี่ยวกับการกำหนดองค์คณะผู้พิพากษาตามร่างมาตรา ๑๑ ที่กำหนดจำนวนองค์คณะผู้พิพากษาจำนวนเก้าคนเห็นว่าอาจขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญได้

๒. สำนักงานอัยการสูงสุด เห็นชอบด้วยในหลักการของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... โดยมีข้อสังเกตเสนอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง ซึ่งการเสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวมีถ้อยคำเช่นเดียวกับ ร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริหาร สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ผู้เสนอคำแปรญัตติ

๓. เนติบัณฑิตยสภา ได้รับทราบและแจ้งว่าได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... ในนามประธานศาลฎีกาไปแล้ว

๔. สำนักงานศาลยุติธรรม ได้รับทราบและแจ้งว่าได้เสนอความเห็นผ่านผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมที่เข้าร่วมประชุมชี้แจงต่อคณะกรรมการวิสามัญแล้ว

ก๊อ

๕. สภานายความ ได้รับทราบแล้วแต่ยังไม่ได้ส่งข้อคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... มาเสนอต่อ คณะกรรมการวิสามัญ

ที่ประชุมรับทราบ

### ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

ที่ประชุมมีมติรับรองบันทึกการประชุม ดังนี้

- ครั้งที่ ๓/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๐ โดยไม่มีการแก้ไข

- ครั้งที่ ๔/๒๕๖๐ วันพุธที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๐ โดยมีการแก้ไข ดังนี้

๑) หน้า ๑๘ มติที่ประชุมของมาตรา ๒๓ ให้เพิ่มในส่วนของข้อสังเกตของคณะกรรมการ วิสามัญ ๒ เรื่อง คือ ๑) ลำดับการยื่นฟ้องของผู้มีอำนาจยื่นฟ้องคดี ควรกำหนดให้เป็นอัยการสูงสุดก่อน ในกรณี หาข้อยุติไม่ได้ จึงจะสามารถยื่นฟ้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ และ ๒) ในชั้นการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... ควรนำข้อสังเกตของ คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... ไปประกอบการพิจารณาด้วย

๒) หน้า ๒๑ เพิ่มคำว่า “มาตรา ๒๙ ไม่มีการแก้ไข”

### ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเสนอเพื่อพิจารณา

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... ดังนี้

๓.๑ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... เรียงตามลำดับมาตราต่อไป สรุปได้ดังนี้

มาตรา ๔๑

ไม่มีการแก้ไข

- มาตรา ๔๑ เป็นหลักการใหม่ ซึ่งได้บัญญัติเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริต และประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๓๑ (๑) ถึง (๔) แต่มีการใช้ถ้อยคำแตกต่างกันเพียงคำว่า “การริบทรัพย์สินในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ” กับคำว่า “การริบทรัพย์สินในการดำเนินคดีตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

ประเด็นการพิจารณา

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อ ที่ประชุมว่า คณะกรรมการพิจารณาศึกษาฯ ล่วงหน้า ได้มีข้อสังเกตในมาตรา ๔๑ ใน ๒ ประการ คือ ๑) มาตรการตามมาตรา ๔๔ เรื่องการริบทรัพย์สินหรือประโยชน์หรือการใช้มาตรการอื่นเพื่อให้ บุคคลไม่สามารถใช้ทรัพย์สินในการกระทำความผิดได้อีกต่อไป เป็นมาตรการที่สามารถใช้ในระหว่าง การพิจารณาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้หรือไม่ หรือเป็น มาตรการภายหลังจากที่ศาลมีคำพิพากษาแล้ว และ ๒) กระบวนการริบทรัพย์สินตามบทบัญญัติ มาตรา ๔๑ ถึงมาตรา ๔๓ ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ อาจมีกฎหมายอื่นได้บัญญัติ

พิชัย  
๒

รองรับไว้แล้ว เช่น พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวเพิ่มเติมต่อที่ประชุมว่า เพื่อให้ทราบถึงประเด็นปัญหาเกี่ยวกับเรื่องมาตรการต่าง ๆ ในการริบทรัพย์สินตามมาตรา ๔๑ ถึงมาตรา ๔๓ นั้น โดยหลักในทางปฏิบัติสามารถนำมาตราการการริบทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับได้อยู่แล้ว ซึ่งหากนำมาตราการการริบทรัพย์สินมาบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้อาจทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ ยกตัวอย่างเช่น หากเกิดกรณีศาลสั่งริบทรัพย์สินไปแล้วต่อมาได้มีบุคคลอื่นเป็นผู้กล่าวอ้างว่าทรัพย์สินที่ยึดไปนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดหรือทรัพย์สินที่ไม่ได้เป็นความผิดอยู่ในตัวที่ได้มาหรือใช้ในการกระทำความผิด ผู้ที่กล่าวอ้างดังกล่าวก็มีสิทธิที่จะร้องขอคืนทรัพย์สินดังกล่าวได้ เป็นต้น หากวัตถุประสงค์ของกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องการป้องกันและปราบปรามการทุจริตต่อหน้าที่และให้มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ จึงไม่ควรนำคดีเกี่ยวกับการริบทรัพย์สินมาบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เพราะจะเป็นภาระต่อศาลมากขึ้น ประกอบกับหากเกิดกรณีผู้ที่กล่าวอ้างเรียกทรัพย์สินคืนแล้วองค์คณะในการพิจารณาคดีเดิมสิ้นสุดไปแล้วกรณีนี้จะต้องดำเนินการอย่างไร หรือจะส่งกลับไปให้องค์คณะเดิมพิจารณาหรือตั้งองค์คณะผู้พิพากษาขึ้นใหม่มาพิจารณา เนื่องจากโดยหลักกระบวนการวิธีพิจารณาคดีอาญาทั่วไปหรือวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบมีความแตกต่างกับวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดังนั้น จึงเสนอควรนำเรื่องมาตรการเกี่ยวกับการริบทรัพย์สินไปบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ....

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้สอบถามผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... ได้มีการบัญญัติเรื่องมาตรการการริบทรัพย์สินไว้หรือไม่

นางชิ้นสมน นิวาทวงษ์ กรรมการวิสามัญ ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า ในชั้นการยกร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้สอบถามผู้แทนจากสำนักงานศาลยุติธรรมว่า กรณีเรื่องการริบทรัพย์สินนี้ได้รวมถึงการริบทรัพย์สินตามกฎหมายอื่นด้วยหรือไม่ ผลปรากฏว่าได้มีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๖ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๓๑ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓

ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคห้า บัญญัติไว้ว่า “ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาว่า ผู้ถูกกล่าวหามีความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติหรือทุจริตต่อหน้าที่ ให้ริบทรัพย์สินที่ผู้นั้นได้มาจากการกระทำความผิด รวมทั้งบรรดาทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มาแทนทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน” พิจารณาแล้วเมื่อศาลเสนอกำหนดเรื่องเกี่ยวกับการริบทรัพย์สินให้อยู่ในอำนาจศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สำนักงานศาลยุติธรรมพิจารณาแล้วว่ามีศักยภาพเพียงพอในการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ประกอบกับเมื่อสอบถามสำนักงานศาลยุติธรรมแล้วไม่ขัดข้อง จึงได้เสนอเรื่องการริบทรัพย์สินมาตามที่ปรากฏในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้

นายอติคม อินทุทิต เลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ในฐานะผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ก่อนการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ สำนักงานศาลยุติธรรมได้ตั้งคณะทำงานของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองขึ้นมาเพื่อพิจารณาก่อนเสนอเรื่องพิจารณาในประเด็นต่าง ๆ ต่อที่ประชุมประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งในบางประเด็นที่ประชุมประจำแผนกเห็นต่างกับคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญก็ได้นำเรื่องดังกล่าวหารือในที่ประชุมประจำแผนกก่อนเสนอคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาร่วมกันต่อไป

กรณีเรื่องการริบทรัพย์สินดังกล่าวได้หารือร่วมกันแล้วกับคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญว่า เมื่อได้นำเรื่องดังกล่าวมาบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะไม่นำไปบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... ดังนั้น จึงไม่เกิดเรื่องความซ้ำซ้อนของกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ในส่วนของกฎหมาย ป.ป.ช. การริบทรัพย์สินเป็นกระบวนการที่อยู่ในขั้นก่อนฟ้องหรือไม่ ส่วนเหตุผลที่นำเรื่องการริบทรัพย์สินมาบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องดังกล่าวเป็นโทษที่จะต้องคำพิพากษาในการกระทำความผิดดังกล่าวจะครอบคลุมถึงทรัพย์สินในการกระทำความผิดด้วย จึงเห็นควรนำมาบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ทั้งนี้ หากที่ประชุมเห็นควรจะนำเรื่องการริบทรัพย์สินไปบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... ก็ไม่ขัดข้อง ส่วนกรณีการพิจารณาคดีเกี่ยวกับการริบทรัพย์สินในทางปฏิบัติศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ดำเนินการอยู่แล้ว อย่างเช่น กรณีการพิจารณาเกี่ยวกับคดีร่ำรวยผิดปกติจะมีการร้องขอกันส่วนหรือร้องชัดทรัพย์สินจะเป็นกระบวนการดำเนินงานของศาลเป็นปกติ

ต่อประเด็นดังกล่าว นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวเพิ่มเติมต่อที่ประชุมว่า เรื่องการกำหนดมาตรการริบทรัพย์สิน เมื่อพิจารณาเนื้อหาแล้วเป็นกฎหมายสาระบัญญัติเป็นเรื่องของโทษไม่ใช่กฎหมายวิธีบัญญัติ ซึ่งเรื่องการริบทรัพย์สินในการดำเนินคดีสาระสำคัญตามบทบัญญัติมาตรานี้คือการริบทรัพย์สินในการดำเนินคดีตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ว่าโจทก์จะมีคำขอหรือไม่ก็ตาม ส่วนเรื่องอื่น เช่น การร้องชัดทรัพย์สิน เป็น

อติคม

เรื่องเกี่ยวกับกระบวนการวิธีพิจารณา ประกอบกับตามประมวลกฎหมายอาญากำหนดรองรับไว้ไม่ใช่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาคดีอาญา โดยหลักการสำคัญของกฎหมายวิธีสบัญญัติคือการกำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ให้ชัดเจนเท่านั้น เมื่อนำหลักการเกี่ยวกับการพิจารณาคดีสาขามากำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติ จึงทำให้ภารกิจของศาลเพิ่มมากขึ้น เพราะต้องไปพิจารณาคดีสาขาที่เข้ามาแทรกระหว่างการพิจารณาคดีหลักจนส่งผลให้การพิจารณาคดีทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งเป็นคดีหลักเกิดความล่าช้าและขาดประสิทธิภาพได้ ดังนั้น จึงเห็นว่าเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติต่อศาลแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเสนอให้นำไปบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ....

**นายธรรมนุญ เรื่องติษฐ์ กรรมาธิการวิสามัญ** ในฐานะผู้แทนสำนักงานจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. กล่าวต่อที่ประชุมว่า เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๖ ได้บัญญัติหลักการเกี่ยวกับ เรื่องการติดตามและทวงคืนทรัพย์สิน และการริบทรัพย์สินตามมูลค่า ซึ่งหลักการดังกล่าวยังไม่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายฉบับอื่น จึงสามารถนำมาใช้ได้หมดหากคดีดังกล่าวยื่นต่อ ป.ป.ช. ก่อนส่งให้ศาลที่อยู่ในเขตอำนาจคดีนั้น ๆ พิจารณาต่อไป

ภายหลังพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้นำมาบัญญัติไว้คดีทุจริตและประพฤติมิชอบก็ใช้ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ แต่ในส่วนของศาลแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ต้องนำสำนวนการไต่สวนมูลฟ้องของ ป.ป.ช. ไปประกอบการพิจารณาก็ต้องนำหลักการดังกล่าวมาใช้เช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม เมื่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้บัญญัติหลักการการริบทรัพย์สินไว้แล้วก็ไม่จำเป็นต้องนำไปบัญญัติไว้ในกฎหมาย ป.ป.ช. แต่เมื่อมาตรา ๔๑ ได้กำหนดหลักการที่เพิ่มขึ้นใหม่ในกรณีไม่ว่าโจทก์จะมีคำขอหรือไม่ก็ตาม เช่นเดียวกับกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทุจริตหรือประพฤติมิชอบ ดังนั้น ขอร้องว่าหากนำหลักการไม่ว่าโจทก์จะมีคำขอหรือไม่ก็ตาม ไปบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... ได้หรือไม่ เพราะหลักการดังกล่าวไม่ได้มีการบัญญัติไว้ในกฎหมาย ป.ป.ช.

**นางชื่นสมน นิวาทวงษ์ กรรมาธิการวิสามัญ** ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ประเด็นการนำหลักการกรณีไม่ว่าจำเลยจะมีคำขอหรือไม่ก็ตามนั้น ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... ได้บัญญัติหลักการเหมือนกัน โดยร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๑๗ กำหนดไว้ว่า “เมื่อความปรากฏจากการไต่สวนว่าผู้กล่าวหาหรือผู้มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดใช้ทรัพย์สินมาโดยมิชอบ อจร้องขอให้ศาลริบทรัพย์สินดังต่อไปนี้ได้...” และมาตรา ๑๑๘ กำหนดไว้ว่า “บรรดาทรัพย์สินเหล่านี้ให้ร้องขอให้ศาลริบเสียทั้งสิ้น...” ซึ่งเป็นการ

กำหนดให้ ป.ป.ช. สามารถส่งเรื่องไปให้ศาลใดได้บ้าง แต่มาตรา ๔๑ เป็นการกำหนดว่าเมื่อส่งเรื่องดังกล่าวมาศาลแล้วศาลสามารถริบทรัพย์สินอะไรได้บ้าง

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้สอบถามผู้แทนจากสำนักงานศาลยุติธรรมว่า กรณีความซ้ำซ้อนเรื่องการริบทรัพย์สินดังกล่าวที่ประชุมใหญ่ประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทราบในประเด็นดังกล่าวหรือไม่

นายวินัย ดำรงค์มงคลกุล กรรมการการวิสามัญและที่ปรึกษา ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า เมื่อหลักการเกี่ยวกับเรื่องการริบทรัพย์สินตามมาตรา ๔๑ ได้มีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๓๑ ซึ่งใช้กับคดีทุจริตทั่วไป แต่มาตรานี้ใช้เฉพาะในคดีทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองควรกำหนดไว้เช่นเดียวกัน ดังนั้น จึงเห็นควรให้คงมาตรา ๔๑ ไว้ตามร่างเดิม

นายอริศม อินทุภูติ เลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ในฐานะผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ไม่ขัดข้องหากจะนำหลักการเรื่องการริบทรัพย์สินไปบัญญัติไว้ในกฎหมายฉบับใด แต่ขอให้คงหลักการเรื่องการริบทรัพย์สินตามมูลค่าหรือริบทรัพย์สินได้โดยไม่ต้องมีคำขอไว้

ต่อประเด็นดังกล่าว นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวเพิ่มเติมต่อที่ประชุมว่า เรื่องการริบทรัพย์สินตามมูลค่าหรือริบทรัพย์สิน โดยหลักการเนื้อหาเป็นกฎหมายสาระบัญญัติ เมื่อนำมาบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... หากในอนาคตบริบทเกี่ยวกับเรื่องการริบทรัพย์สินเปลี่ยนแปลงไปจะทำให้ต้องเสนอแก้ไขกฎหมายทั้ง ๓ ฉบับได้ ซึ่งหากไม่มีการเสนอแก้ไขกฎหมายฉบับใดอาจทำให้เกิดความลักลั่นกันได้ ทั้งนี้ หากนำหลักการการริบทรัพย์สินได้ไม่ว่าโจทก์จะร้องขอหรือไม่ไปบัญญัติไว้เฉพาะกฎหมาย ป.ป.ช. หากมีการแก้ไขเพิ่มเติมก็สามารถเสนอแก้ไขเพิ่มเติมเพียงฉบับเดียวและไม่เกิดปัญหาเรื่องความลักลั่นในอนาคตได้

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า เมื่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้บัญญัติหลักการริบทรัพย์สินในการดำเนินคดีได้ไม่ว่าโจทก์จะมีคำขอหรือไม่เช่นเดียวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... หากเสนอให้ตัดบทบัญญัติที่เกี่ยวกับหลักการเรื่องการริบทรัพย์สินในมาตรา ๔๑ ถึงมาตรา ๔๓ ออก โดยนำไปบัญญัติไว้ในกฎหมาย ป.ป.ช. หลักการดังกล่าวที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่ประกาศใช้เป็นกฎหมายแล้วจะต้องดำเนินการอย่างไร ดังนั้น จึงเสนอเห็นควรให้คงไว้ตามร่างเดิม



นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ประเด็นดังกล่าวในฐานะกรรมการวิสามัญเสียงข้างน้อยขอสงวนความเห็น เพราะการกำหนดไว้ดังกล่าวจะทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติในอนาคตได้ เพราะโดยหลักในศาลแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้พิพากษาคนใดคนหนึ่งสามารถมีคำสั่งรับทรัพย์สินได้ โดยไม่ต้องกำหนดให้องค์คณะผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีสั่งรับทรัพย์สิน ซึ่งหากเกิดกรณีขอคืนทรัพย์สินไม่ต้องดำเนินการตั้งองค์คณะผู้พิพากษาใหม่ได้ ประกอบกับเมื่อคดีหลักได้พิจารณาเสร็จสิ้นไปแล้วองค์คณะผู้พิพากษาจะไม่มีอยู่ ดังนั้น เมื่อต้องพิจารณาคดีรองจะต้องดำเนินการตั้งองค์คณะผู้พิพากษาขึ้นใหม่ใช่หรือไม่

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้ซักถามผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมว่า กรณีคดีที่พิจารณาจบไปแล้วหากมีการขอคืนทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา เมื่อองค์คณะผู้พิพากษาในการพิจารณาไม่มีอยู่ศาลดำเนินการอย่างไร

นายไพโรจน์ โปเล็ม ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา สำนักงานศาลยุติธรรม ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า กรณีคดีที่พิจารณาเสร็จสิ้นไปแล้วหากมีการขอคืนทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญาจะใช้ผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจำนวน ๓ คน เป็นองค์คณะในการพิจารณา ทั้งนี้ ผู้พิพากษาประจำแผนกมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการพิจารณาคดีระหว่างที่ยังไม่มีองค์คณะผู้พิพากษาจำนวน ๙ คน และภายหลังที่คดีเสร็จสิ้นแล้ว

พลโท อำพน ชูประทุม รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่สาม ได้ตั้งข้อสังเกตต่อที่ประชุมว่า กรณีการเปลี่ยนแปลงองค์คณะผู้พิพากษาในการพิจารณาคดีภายหลังคดีเสร็จสิ้นไปแล้ว อาจทำให้เปลี่ยนแปลงคำพิพากษาภายหลังได้ ดังนั้น หากกำหนดให้คำพิพากษานั้นถือเป็นที่สุดจะเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาไม่ได้ ใช่หรือไม่

นายอริคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า กระบวนการบังคับคดีจะเกิดขึ้นภายหลังจากที่มีคำพิพากษาไปแล้วว่าคู่ความฝ่ายใดถูกหรือผิด เพราะฉะนั้นไม่สามารถเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาได้

ต่อประเด็นดังกล่าว นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวเพิ่มเติมต่อที่ประชุมว่า กระบวนการวิธีพิจารณาของคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปแล้ว เพราะกำหนดให้คดีดังกล่าวสามารถอุทธรณ์ได้ หากเกิดกรณีผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจำนวน ๓ คน ได้ตัดสินคดีใดคดีหนึ่งแล้ว ภายหลังมีการยื่นอุทธรณ์ และในชั้นอุทธรณ์กำหนดให้ใช้องค์คณะผู้พิพากษาจำนวน ๙ คน ตามรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ การพิจารณาคดีภายหลังจะกำหนดให้ใช้องค์คณะผู้พิพากษาอย่างไร

นายณรงค์ ทับทิมไสย์ ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา สำนักงานศาลยุติธรรม ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ในชั้นการพิจารณาของคณะทำงานเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ของแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและสำนักงานศาลยุติธรรมได้พิจารณาเรื่องดังกล่าวแล้วเห็นว่า หากมีการขอคืนทรัพย์สินให้ถือว่าเป็นการบังคับคดี โดยนำไปบัญญัติไว้ในมาตรา ๖๔ กำหนดให้คำพิพากษาหรือคำสั่งในชั้นบังคับคดีให้เป็นที่สุด

ก.อ.๒๐

และหากมีคดีสาขาเข้ามาสู่ศาลกำหนดให้ผู้พิพากษาประจำแผนกทำหน้าที่พิจารณาคดีและทำคำพิพากษา ซึ่งคำพิพากษาของผู้พิพากษาประจำแผนกให้ถือเป็นที่สุด ทั้งนี้ รายละเอียดดังกล่าวให้นำไปกำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า เห็นควรให้คงมาตรา ๔๑ ไว้ตามร่างเดิม และนำประเด็นในกรณีที่มีการบังคับคดีหากมีการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งดังกล่าว องค์กรของผู้พิพากษาในการพิจารณาคดีและทำคำพิพากษา หรือมีคำสั่งที่ได้ยื่นอุทธรณ์นั้นกำหนดให้มีองค์กรของผู้พิพากษาจำนวน ๓ คน โดยการกำหนดดังกล่าวให้ไปออกข้อกำหนดของประธานศาลฎีการองรับไว้ให้ชัดเจน ทั้งนี้ นายอนุรักษ์ สง่าอารีกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ในฐานะกรรมการวิสามัญเสียงข้างน้อยจะขอสงวนความเห็นเป็นประการใด ให้ทำบันทึกถ้อยคำขอสงวนความเห็นดังกล่าวมาเสนอต่อที่ประชุม

#### มติที่ประชุม

- ที่ประชุมมีมติเห็นควรให้คงร่างมาตรา ๔๑ ไว้ ตามร่างเดิม โดยตั้งข้อสังเกตกรณีที่มีการบังคับคดีหากมีการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งดังกล่าว องค์กรของผู้พิพากษาในการพิจารณาคดีและทำพิพากษาหรือมีคำสั่งที่ได้ยื่นอุทธรณ์นั้น เห็นควรกำหนดให้มีองค์กรของผู้พิพากษาจำนวน ๓ คน โดยการกำหนดดังกล่าวให้ไปออกข้อกำหนดของประธานศาลฎีการองรับไว้ให้ชัดเจน ทั้งนี้ นายอนุรักษ์ สง่าอารีกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ จะขอสงวนความเห็นในส่วนเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินตามมาตรา ๔๑ ถึงมาตรา ๔๓ เป็นประการใด ให้ทำบันทึกถ้อยคำขอสงวนความเห็นดังกล่าวมาเสนอต่อที่ประชุม

#### มาตรา ๔๒

#### ไม่มีการแก้ไข

- มาตรา ๔๒ เรื่องการกำหนดให้ศาลสามารถริบทรัพย์สินได้บ้างเมื่อพบว่ากระทำความผิดตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เรื่องดังกล่าวเป็นหลักการใหม่ที่ไม่เคยปรากฏในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่ได้มีการบัญญัติไว้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๓๒ โดยมีถ้อยคำเหมือนกันทุกประการ ยกเว้นตอนต้นระหว่างคำว่า “ในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ” กับคำว่า “การดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” ที่บัญญัติไว้ไม่เหมือนกัน

#### ประเด็นการพิจารณา

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า มาตรา ๔๒ เรื่องการกำหนดให้ศาลสามารถริบทรัพย์สินได้บ้างนั้นในกฎหมาย ป.ป.ช. ได้มีการบัญญัติเรื่องดังกล่าวไว้หรือไม่

นางชิ้นสมน นิวาทพงษ์ กรรมการวิสามัญ ในฐานะผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้กล่าวให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้มีบัญญัติเรื่องการกำหนดให้ศาลสามารถริบทรัพย์สินได้

บ้างไว้ในมาตรา ๑๒๓/๗ ซึ่งกฎหมาย ป.ป.ช. นำหลักการดังกล่าวมาบัญญัติไว้ก่อนพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙

### มติที่ประชุม

- ที่ประชุมมีมติเห็นควรให้คงมาตรา ๔๒ ไว้ตามร่างเดิม

### มาตรา ๔๓

### ไม่มีการแก้ไข

- มาตรา ๔๓ เรื่องการกำหนดมูลค่าทรัพย์สินจากทรัพย์สินที่ศาลสั่งริบ กรณีดังกล่าวเป็นหลักการใหม่ซึ่งมีการบัญญัติโดยใช้ถ้อยคำเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๓๓

### ประเด็นการพิจารณา

นายอนุรักษ์ สง่าอารีกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า กรณีคำว่า “ศาล” ตามมาตรา ๔๓ มีความหมายเช่นเดียวกับนิยามคำว่า “ศาล” ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ที่บัญญัติให้หมายความรวมถึงผู้พิพากษาซึ่งจะมีองค์คณะผู้พิพากษาจำนวน ๙ คน แต่เนื่องจากผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมได้ชี้แจงตามมาตรา ๔๑ ว่ากรณีมีคดีสาขาเสนอเข้ามาสู่ศาลให้พิจารณาจะกำหนดให้ตั้งองค์คณะผู้พิพากษาขึ้นใหม่ โดยตั้งจากผู้พิพากษาประจำแผนกจำนวน ๓ คน ให้มีอำนาจพิจารณาคดีและทำคำพิพากษา โดยไปออกข้อกำหนดของประธานศาลฎีการองรับ ดังนั้น องค์คณะผู้พิพากษาคำว่า “ศาล” ตามมาตรานี้ หมายถึงองค์คณะผู้พิพากษาจำนวน ๓ คน หรือองค์คณะผู้พิพากษาจำนวน ๙ คน

นายอธิคม อินทุภูติ เลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ในฐานะผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม ได้กล่าวชี้แจงต่อที่ประชุมว่า คำสั่งริบทรัพย์สินตามมาตรา ๔๑ ถึงมาตรา ๔๓ เป็นคำสั่งที่อยู่ในคำพิพากษาของศาล เมื่อฟังว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับผิดและต้องจำคุกแล้วคำสั่งยึดทรัพย์สินก็จะตามมาภายหลังในท้ายคำพิพากษาซึ่งจะต้องพิจารณาด้วยองค์คณะผู้พิพากษาจำนวน ๙ คน

นายไพโรจน์ โปเล็ม ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา สำนักงานศาลยุติธรรม ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า เมื่อย้อนกลับไปพิจารณาบทนิยามคำว่า “ศาล” ตามมาตรา ๔ บัญญัติให้ “ศาล” หมายความว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้พิพากษาที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จากความหมายของบทนิยามดังกล่าวไม่ได้บัญญัติกำหนดองค์คณะผู้พิพากษาไว้ว่าจำนวนเท่าใด และการกำหนดองค์คณะผู้พิพากษาไว้จำนวนเท่าใดจะขึ้นอยู่กับช่วงเวลาของการพิจารณาคดี ดังนั้น จึงไม่สามารถนำความหมายของบทนิยามดังกล่าวมาตีความว่าหมายถึงองค์คณะผู้พิพากษาจำนวน ๙ คน

นายเข้มชัย ชุตินวงศ์ กรรมการวิสามัญ ได้กล่าวอธิบายเพิ่มเติมต่อที่ประชุมว่า บทบัญญัติมาตรา ๔๓ เรื่องการกำหนดมูลค่าทรัพย์สินจากทรัพย์สินที่ศาลสั่งริบเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นภายหลังมีคำพิพากษา และศาลทำคำพิพากษาขึ้นใหม่ว่าทรัพย์สินที่จะริบมีอะไรบ้าง โดยส่วนใหญ่จะกำหนดให้

ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน แต่ในทางปฏิบัติไม่สามารถตามทรัพย์สินเหล่านั้นมาได้ จึงมีที่มาว่า บุคคลใดจะเป็นผู้ออกคำสั่งหรือประเมินมูลค่าทรัพย์สิน

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า การกำหนดองค์คณะผู้พิพากษาได้มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๙๕ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติไว้ว่า “ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาโดยองค์คณะผู้พิพากษาประกอบด้วยพิพากษาในศาลฎีกาที่ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสที่ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาลฎีกาจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเก้าคน...” ดังนั้น เมื่อกำหนดให้องค์คณะผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจำนวน ๓ คน เป็นองค์คณะไม่ได้เพราะรัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้แล้ว

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้กำหนดหลักการเกี่ยวกับการบังคับคดีเรื่องการริบทรัพย์สินไว้หรือไม่

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า กรณีหลักการเกี่ยวกับการบังคับคดีได้มีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ บัญญัติหลักการบังคับคดีไว้ในมาตรา ๕๔ กำหนดให้การบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีให้เป็นไปตามมาตรา ๑๘ คำพิพากษาหรือคำสั่งดังกล่าวให้เป็นที่สุด โดยกำหนดให้ผู้พิพากษาประจำแผนกมีอำนาจออกหมายหรือคำสั่งใด ๆ ไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ข้อ ๓๘ ข้อความว่า “การบังคับคดีอาญาให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การบังคับในคดีแพ่งให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ให้ผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจออกหมายหรือคำสั่งใด ๆ ตามที่เห็นสมควร เพื่อบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล”

นางชิ้นสมน นิวาทวงษ์ กรรมการวิสามัญ ในฐานะผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า เมื่อพิจารณารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคห้า บัญญัติไว้ว่า “ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหามีความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติหรือทุจริตต่อหน้าที่ ให้ริบทรัพย์สินที่ผู้นั้นได้มาจากการกระทำความผิด รวมทั้งบรรดาทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มาแทนทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน” ประกอบวรรคห้าบัญญัติไว้ว่า “ให้นำมาตรานี้มาใช้บังคับแก่กรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๓๔ (๓) จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้นด้วยโดยอนุโลม”

ดังนั้น จึงมีข้อพิจารณา ๒ ประเด็น คือ ๑) รัฐธรรมนูญกำหนดให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาเรื่องคดีรับทรัพย์สินได้ และ ๒) หากจะตีความคำว่า “ศาล” หมายถึงผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่เป็นองค์คณะจำนวน ๙ คน ก็สามารถตีความได้ว่าหมายถึงองค์คณะผู้พิพากษาจำนวน ๙ คน ไม่ใช่จำนวน ๓ คน

นายอริคม อินทุพุดติ เลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า การกำหนดมูลค่าทรัพย์สินตามมาตรา ๔๓ เมื่อทรัพย์สินที่สั่งให้อายัดไม่มีตัวอยู่แล้วกรณีเป็นเรื่องของการบังคับคดีที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาในการกำหนดองค์คณะผู้พิพากษาในศาลฎีกา

นายอนุรักษ์ สง่าอารีกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคห้าและวรรคห้ายั้นเป็นกรณีร้ายชัดผิดปกติ แต่ในที่นี้หารือกันในเรื่องการดำเนินคดีอาญา ประกอบกับข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ข้อ ๓๘ เป็นการกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบังคับคดี และกฎหมายเดิมยังไม่มีเรื่องของการอุทธรณ์ แต่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้เพิ่มหมวดว่าด้วยการอุทธรณ์ขึ้นมาใหม่ การกำหนดให้ในการพิจารณาคดีสาขากำหนดให้มีองค์คณะผู้พิพากษาจำนวน ๓ คน สามารถทำคำพิพากษาหรือคำสั่งได้ แต่ในชั้นอุทธรณ์กลับกำหนดให้เป็นองค์คณะผู้พิพากษาจำนวน ๙ คน ดังนั้น การกำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาดังกล่าวอาจทำให้ขัดกับรัฐธรรมนูญได้

นายอริคม อินทุพุดติ เลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า มาตรา ๖๔ การกำหนดให้คำพิพากษาหรือคำสั่งในการบังคับคดีให้เป็นที่ยุติ เพื่อต้องการไม่ให้มีการตั้งองค์คณะผู้พิพากษาขึ้นใหม่ ประกอบกับ คดีที่ยื่นฟ้องภายหลังมีคำพิพากษาโดนส่วนใหญ่เป็นคดีในเรื่องเล็กน้อย จึงไม่มีปัญหาในทางปฏิบัติ

นายอนุรักษ์ สง่าอารีกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า หากต้องการให้คำพิพากษาหรือคำสั่งในการบังคับคดีให้เป็นที่ยุติ ควรนำมาบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้แทนการนำไปบัญญัติไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา เนื่องจากหลักเกณฑ์และวิธีการอุทธรณ์ให้กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้

พลโท อำพน ชูประทุม รองประธานคณะกรรมการการวิสามัญ คนที่สาม ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... ร่างพระราชบัญญัติฉบับใดมีความสำคัญก็ควรนำเรื่องการรับทรัพย์สินไปบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติฉบับที่มีความสำคัญมากกว่า ทั้งนี้ อาจนำประเด็นดังกล่าวตั้งเป็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญได้

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า หลักการเรื่องกระบวนการเกี่ยวกับการริบทรัพย์สินเป็นเรื่องสาระบัญญัติ เห็นควรนำไปบัญญัติไว้ในกฎหมาย ป.ป.ช. เพราะมีบทบัญญัติเกี่ยวกับกระบวนการริบทรัพย์สินไว้ เพราะสามารถนำไปใช้บังคับได้ทุกศาล

นางชื่นสมน นิวาทวงษ์ กรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... มีความสำคัญเท่ากัน เพราะต้องเชื่อมโยงกันจะขัดแย้งกันไม่ได้ เมื่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้เสนอมาพิจารณาก่อน หากเห็นว่าแนวทางใดที่ศาลเห็นควรปฏิบัติก็นำมาบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ หรือในบางกรณีเห็นควรให้ ป.ป.ช. นำไปปฏิบัติก็สามารถนำไปบัญญัติไว้ในกฎหมาย ป.ป.ช. ได้ เช่น โจทก์จะร้องขอหรือไม่ก็ตามไม่สามารถนำไปบัญญัติไว้ในกฎหมาย ป.ป.ช. ได้ แต่ควรนำมาบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เป็นต้น

ต่อประเด็นดังกล่าว นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า กรณีการริบทรัพย์สินให้ศาลริบทรัพย์สินได้ไม่ว่าโจทก์จะมีคำขอหรือไม่ก็ตาม เสนอให้บัญญัติหลักการไว้เพียงเท่านี้ ส่วนรายละเอียดเกี่ยวกับการริบทรัพย์สินให้นำไปบัญญัติไว้ในกฎหมาย ป.ป.ช.

พลโท อำพน ชูประทุม รองประธานคณะกรรมการการวิสามัญ คนที่สาม ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า เห็นด้วยในหลักการว่าควรนำไปบัญญัติไว้ในกฎหมาย ป.ป.ช. ฉบับเดียวเพื่อป้องกันการตีความว่าในกรณีดังกล่าวต้องใช้องค์คณะผู้พิพากษาจำนวนเท่าใดในการทำคำพิพากษาหรือคำสั่งในการบังคับคดี

นายวินัย ดำรงค์มงคลกุล กรรมการการวิสามัญและที่ปรึกษา ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า หลักการยึดทรัพย์สินตามมูลค่าเพิ่มต่าง ๆ นั้น เห็นว่าหากนำไปบัญญัติไว้ในกฎหมาย ป.ป.ช. ฉบับเดียว ศาลอาญา ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ และศาลแพ่งคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสามารถนำไปปฏิบัติได้ แต่เนื่องจากได้นำหลักการดังกล่าวมาบัญญัติไว้ในกฎหมาย ป.ป.ช. และกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยเหตุผลที่นำไปบัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อไม่ให้เกิดการตีความว่าศาลฎีกามีอำนาจเช่นเดียวกับศาลคดีทุจริตและประพฤติมิชอบหรือไม่ อย่างไรก็ตาม เมื่อนำหลักการดังกล่าวไว้ในกฎหมาย ป.ป.ช. และกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เห็นควรนำมาบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ด้วย หากไม่นำมาบัญญัติไว้จะทำให้เกิดการตีความได้ว่าศาลฎีกามีอำนาจยึดทรัพย์สินตามมูลค่าเพิ่มหรือไม่ หากมีอำนาจยึดเพราะเหตุใดไม่บัญญัติไว้ประกอบกับหากไม่บัญญัติไว้จะทำให้เกิดเป็นข้อต่อสู้ในศาลได้ ดังนั้น เพื่อไม่ให้เกิดการตีความดังกล่าว เสนอให้คงไว้ตามร่างเดิม

ต่อประเด็นดังกล่าว นายณรงค์ ทับทิมไสย์ ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า เห็นด้วยในหลักการ เนื่องจากคณะกรรมการของสำนักงานศาลยุติธรรมได้พิจารณาประเด็นดังกล่าวครบถ้วนแล้ว โดยได้นำคดีหนึ่งที่มีข้อพิจารณาว่าศาลสามารถยึดทรัพย์สินตามมูลค่าได้หรือไม่ ซึ่งมีข้อถกเถียงกันว่าเมื่อไม่มีบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะไปใช้กฎหมาย ป.ป.ช. มาใช้บังคับโดยอนุโลมไม่ได้ เนื่องจากกฎหมายกำหนดไว้เฉพาะว่าหากไม่มีบัญญัติไว้ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับ เพื่อไม่ให้เกิดข้อถกเถียงดังกล่าว จึงเห็นควรให้นำมาบัญญัติไว้ และมีกรณีการริบทรัพย์สินโดยไม่มีค่าขอหรือไม่ และยึดทรัพย์สินตามมูลค่าซึ่งเป็นหลักการอนุวัตมาจากหลักการของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ รวมถึงได้พิจารณากรณีมีคดีสาขาอื่นฟ้องต่อศาลและร้องขอคืนทรัพย์สินควรใช้อำนาจผู้พิพากษาจำนวนเท่าใดเพื่อไม่ให้มีภาระงานต่อศาลมาก

นายสมชาย แสวงการ โฆษกคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า กรณีการติดตามทรัพย์สินที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดในต่างประเทศที่ไม่สามารถกระทำได้นั้น สามารถนำทรัพย์สินอื่นที่อยู่ในประเทศได้หรือไม่ หากยังไม่มีร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้สามารถบัญญัติให้ครอบคลุมได้หรือไม่

นายณรงค์ ทับทิมไสย์ ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า โดยหลักการสามารถกระทำได้ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ แต่ในทางปฏิบัติยังไม่มีกฎหมายกำหนดแนวทางครอบคลุม

นายธรรมนุญ เรืองดิษฐ์ กรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า กรณีบทบัญญัติมาตรา ๔๓ ได้บัญญัติไว้เช่นเดียวกับกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ และมีคดีที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้ใช้หลักการดังกล่าวทำคำพิพากษากำหนดให้ทรัพย์สินที่อยู่ในต่างประเทศตกเป็นของแผ่นดิน หากไม่สามารถนำทรัพย์สินกลับมาได้ให้คิดมูลค่าเป็นเงินบาท แต่ในส่วนของการบังคับคดีขณะนี้กำลังหารือร่วมกันว่าจะนำทรัพย์สินที่อยู่ต่างประเทศกลับมาอย่างไร

นายเข้มชัย ชุตินวงศ์ กรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ศาลที่สั่งริบทรัพย์สินตามมาตรา ๔๑ ถึงมาตรา ๔๓ ส่วนใหญ่จะพิพากษาให้ริบทรัพย์สิน แต่ติดขัดเรื่องกระบวนการได้มาต้องดำเนินการอย่าง ซึ่งเรื่องดังกล่าวมีหลักการที่ต้องพิจารณา ๒ ประเด็น คือ ๑) ทรัพย์สินอยู่ในประเทศใดและไทยได้เป็นภาคีอนุสัญญากับประเทศนั้นหรือไม่ และ ๒) ประเทศที่ทรัพย์สินตั้งอยู่ได้มีกฎหมายภายในประเทศคุ้มครองให้สามารถนำทรัพย์สินเหล่านั้นกลับมาได้หรือไม่ ดังนั้น เห็นว่าการบัญญัติไว้มีความเหมาะสมแล้ว

#### มติที่ประชุม

- ที่ประชุมมีมติเห็นควรให้คงมาตรา ๔๓ ไว้ ตามร่างเดิม

หมวด ๓ การดำเนินคดีร้องขอให้

ไม่มีการแก้ไข

ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

ค.ช.๕

## มาตรา ๔๔

## มีการแก้ไข

- มาตรา ๔๔ เป็นหลักการเดิมที่ปรากฏอยู่แล้วตามมาตรา ๓๓ เพียงแต่แก้ไขเลขมาตราให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ และได้ใช้ถ้อยคำเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ มาตรา ๓๔

ประเด็นการพิจารณา

นายเข้มชัย ชุตินวงศ์ กรรมการธิการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า โดยปกติการร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินนั้นเป็นคดีแพ่งหรือคดีอาญา เนื่องจากในบางคดีมีการยื่นฟ้องคดีอาญา แต่โดยเนื้อหาเป็นคดีแพ่ง เมื่อศาลพิพากษายกฟ้องคดีอาญาความผิดทางแพ่งก็จะถูกยกฟ้องไปด้วย ทั้งคดี จึงได้แยกคดีแพ่งออกจึงทำให้การนำสืบพยานหลักฐานดังกล่าวสามารถดำเนินการได้สะดวกขึ้น ทั้งนี้ เมื่อมาตรา ๔๔ กำหนดให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญามาใช้ การกำหนดไว้ดังกล่าวอาจทำให้ขัดกันได้ เพราะการดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเป็นคดีแพ่ง

นายวินัย ดำรงค์มงคลกุล กรรมการธิการวิสามัญและที่ปรึกษา ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า กรณีการร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินอัยการสูงสุดจะเป็นผู้ดำเนินการ โดยการดำเนินการในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดให้ผู้ถูกกล่าวนำสืบพยานหลักฐานก่อนถึงที่มาในทรัพย์สินว่าตนได้มาหรือครอบครองอยู่ได้มาโดยชอบจากการประกอบสัมมาอาชีพ และอัยการสูงสุดจะนำพยานหลักฐานเข้าไต่สวนแก้ ซึ่งระบบการพิจารณาจะเป็นคดีแพ่ง เนื่องจากใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาประกอบการพิจารณาเพียงแต่ชื่อศาลเป็นศาลแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทำให้มองว่าเป็นคดีอาญาแต่โดยเนื้อหาเรื่องการร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินแล้วเป็นคดีแพ่ง

นายอติคม อินทุภูมิ เลขานุการคณะกรรมการธิการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ความในมาตรา ๔๔ ข้อความว่า “ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา” เป็นการระบุชื่อหมวดเท่านั้น

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขานุการคณะกรรมการธิการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๓ ใช้ถ้อยคำเดียวกันเพียงแต่ไม่ใช่ชื่อหมวดไว้

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการธิการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า กรณีการใช้คำว่า “ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา” ตามมาตรา ๔๔ เป็นรูปแบบการร่างกฎหมายที่ต้องระบุชื่อหมวดไว้ด้วย

นายเข้มชัย ชุตินวงศ์ กรรมการธิการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า กรณีการพิจารณาพิพากษาคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินมีกฎหมายฉบับใดระบุไว้ชัดเจนหรือไม่ว่ากรณีคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเป็นคดีแพ่ง ทั้งนี้ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้กำหนดบทบัญญัติไว้ชัดเจนหรือไม่ว่าเป็นคดีแพ่ง



นางชิ้นสุมน นีวาทวงษ์ กรรมการวิสามัญ ในฐานะผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้กล่าวชี้แจงต่อที่ประชุมว่า กรณีรูปแบบการร่างกฎหมายการอ้างชื่อหมวดมีรูปแบบ ๒ รูปแบบ คือ ๑) รูปแบบที่อ้างชื่อหมวด และ ๒) รูปแบบที่ไม่อ้างชื่อหมวด เมื่อรูปแบบการอ้างชื่อหมวดดังกล่าวได้ปรากฏในร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติที่อยู่ในวงงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จึงเสนอกำหนดให้ใช้รูปแบบเดียวกัน ซึ่งที่ประชุมเห็นว่าควรกำหนดโดยใส่ชื่อหมวดด้วย ประกอบกับ กรณีพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้บัญญัติไว้ชัดเจนหรือไม่ว่าเป็นคดีแพ่งนั้น เมื่อตรวจสอบบทบัญญัติในกฎหมายว่าด้วยการฟอกเงินกำหนดไว้ในหมวด ๖ ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน โดยมาตรา ๕๑ ได้กำหนดให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินได้ ประกอบกับท้ายหมวดมาตรา ๕๙ กำหนดว่าการดำเนินการของศาลตามหมวดนี้ให้ยื่นต่อศาลแพ่งและให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วก็ไม่ได้ระบุไว้ชัดเจนว่าเป็นคดีแพ่งแต่อย่างใด

นายวินัย ดำรงค์มงคลกุล กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า การกำหนดให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลมได้บัญญัติไว้ในกฎหมายป.ป.ช. และเสนอให้ตัดชื่อหมวดคำว่า "...ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ *คดีอาญา*" ออก เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายเดิม ประกอบกับ มาตรา ๔๔ ในการพิจารณาพิพากษาคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะเหตุร่ำรวยผิดปกติ ช้อยกเว้นในหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญานอกจากมาตรา ๒๔ มาตรา ๓๒ วรรคสาม และวรรคสี่ มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ เสนอให้เพิ่มมาตรา ๒๓ ด้วยได้หรือไม่ เพราะผู้ที่ยื่นฟ้องคืออัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังไม่ได้กำหนดให้ผู้ใดยื่นฟ้องก่อน และเรื่องการแจ้งข้อไม่สมบูรณ์ของอัยการสูงสุดอันเป็นอำนาจการพิจารณาของ ป.ป.ช. ซึ่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ได้บัญญัติไว้เหมือนกฎหมายเดิม ดังนั้นจึงเสนอตั้งข้อสังเกตกรณีเมื่อพิจารณาถึงมาตรา ๒๓ และมาตรา ๔๔ ให้คำนึงถึงลำดับของผู้มีอำนาจยื่นฟ้องคดีและเรื่องของการแจ้งเรื่องข้อไม่สมบูรณ์ด้วย

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า เสนอให้ตัดออกคำว่า "การดำเนินคดีอาญา" ออก โดยให้เหตุผลว่าเนื่องจากการใช้กฎหมายอยู่คนละบริบทกัน ประกอบกับเพื่อให้เข้าใจว่าการริบทรัพย์สินเป็นคดีอาญาหรือคดีแพ่ง

นายสมชาย แสวงการ โฆษกคณะกรรมการวิสามัญ ได้สอบถามต่อที่ประชุมว่า ๒ ประการคือ ๑) เพราะเหตุใดจึงตัดคำว่า "หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นปกติ" ตามกฎหมายเดิมออก และ ๒) กรณีการร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามร่างพระราชบัญญัตินี้คดีพิจารณากรณีร่ำรวยผิดปกติทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่ใช้อำนาจโดยมิชอบ เป็นต้น ในความผิดดังกล่าวไม่ได้มีเฉพาะกรณีเรื่องทรัพย์สินเพียงเดียว ยกตัวอย่างเช่น บางคดีผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้ร่ำรวยผิดปกติ แต่มีความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ โดยบุคคลดังกล่าวเป็นตัวแทนของผู้กระทำความผิดที่แท้จริงอีกชั้นหนึ่ง กรณีดังกล่าวจะต้องไปดำเนินการยึดทรัพย์สินบุคคลใด เพราะไม่สามารถยึดทรัพย์สินได้เนื่องจากได้มีการจำหน่ายถ่ายโอนไป

แล้ว ในที่นี้จะขอยกกรณีข้อเท็จจริงมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายหนึ่งได้มาเซ็นชื่อประชุมทุกวัน ผลปรากฏว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้นเป็นคนขับรถให้อีกบุคคลหนึ่ง โดยเงินเดือนที่ได้รับให้บุคคลที่ขับรถให้ กรณีดังกล่าวสามารถนำตัวบุคคลดังกล่าวมาปรับผิดและริบทรัพย์สินที่ได้ไปได้หรือไม่

นายเข้มชัย ชุตินวงศ์ กรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า กรณีผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้ ร่ำรวยผิดปกติแต่มีความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กรณีดังกล่าวเป็นเรื่องการริบทรัพย์สินตามมาตรา ๔๓ ไม่ใช่กรณีร่ำรวยผิดปกติตามมาตรา ๔๔ ซึ่งหากพบว่ามีกรกระทำผิดที่ชัดเจนและมีจำนวนเงินที่ได้ประโยชน์มาเป็นตัวเลขแน่นอน แต่ปรากฏว่าไม่มีทรัพย์สินดังกล่าวหรือตามหาทรัพย์สินที่จะริบไม่ได้ ศาลจึงตีราคามูลค่าทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ที่มีอยู่และศาลสามารถบังคับคดีกับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ที่มีอยู่นั้น

นายอติคม อินทุฤดี เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า บทบัญญัติ ในมาตรา ๘ วรรคท้าย กำหนดไว้ว่า “นอกจากที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กระบวนพิจารณาในศาลให้เป็นไปตามข้อกำหนดตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่ไม่มีข้อกำหนดดังกล่าวให้นำ บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติ” นั้น เสนอให้ใช้ถ้อยคำตามกฎหมายเดิมโดยนำบทบัญญัติ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้กับคดีอาญาและให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความแพ่งมาใช้กับคดีร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้น กรณีความในมาตราดังกล่าวสามารถระบุไว้ ชัดเจนได้หรือไม่ว่าเป็นคดีอาญาหรือคดีแพ่ง

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า หากเกิดกรณีเกิดการทุจริตเกิดขึ้นแล้วศาลสั่งให้ริบทรัพย์สินแต่ปรากฏว่าไม่มีทรัพย์สินให้ริบ หากผู้ถูก กล่าวหาดังกล่าวไม่ถูกดำเนินคดีอาญาด้วยก็ไม่สามารถยึดทรัพย์สินจากผู้กระทำความผิดที่แท้จริงได้ ส่วนกรณีเสนอแก้ไขมาตรา ๘ เพื่อกำหนดให้ชัดเจนว่าเป็นคดีอาญาหรือคดีแพ่งนั้น เมื่อพิจารณาตัวบท สามารถสื่อได้ว่าให้สามารถนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๑๕ กำหนดให้นำประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยนุโลมได้ รวมทั้งหากบัญญัติไว้เหมือนกฎหมายเดิมอาจ ทำให้กรณีร่ำรวยผิดปกตินำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับไม่ได้ เพราะกำหนดให้ ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งได้

นางชิ้นสมน นิเวทวงษ์ กรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ในส่วนที่เป็นปัญหา หากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่มีกำหนดไว้ โดยหลักกระบวนพิจารณาของ ศาลให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาอยู่แล้ว ซึ่งหากในอนาคตต้องดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติม การเสนอแก้ไขเพิ่มเติมข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาสามารถดำเนินการได้รวดเร็วกว่า ดังนั้น จึงเสนอ ให้คงมาตรา ๘ ไว้ตามร่างเดิม

นายไพโรจน์ โปเล็ม ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา สำนักงานศาลยุติธรรม ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ประเด็นคนขับรถมาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและรับเงินเดือนให้บุคคลที่ขับรถให้ นั้นกรณีดังกล่าวเป็นปัญหาข้อเท็จจริง หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าได้กระทำผิดจริงก็ต้องฟ้องในฐานะผู้สนับสนุนและตัวการร่วมด้วย

ศาสตราจารย์พิเศษทศศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ประเด็นดังกล่าวได้มีข้อสังเกตจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีที่ยังไม่มีการยื่นฟ้องนักการเมืองฟ้องตัวการเพียงอย่างเดียว และคดีนี้อยู่ในอำนาจศาลแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ ข้อสังเกตดังกล่าวมอบหมายให้ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมไปพิจารณาก่อนนำมาหารือร่วมกันอีกชั้นหนึ่ง ประกอบกับขอสอบถามผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมว่ามาตรา ๔๔ ได้บัญญัติไว้เช่นเดียวกับมาตรา ๓๔ ของพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ กรณีข้อยกเว้นในการดำเนินคดีอาญามีข้อยกเว้นมากกว่าที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๔ ตามมาตรา ๒๔ เกี่ยวกับการฟ้องความผิดหลายกรรม ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วไม่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

นายศุภกิจ แยมประชา ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ประจำสำนักประธานศาลฎีกา ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบไม่ได้บัญญัติเรื่องการฟ้องความผิดหลายกรรมไว้ เนื่องจากได้นำไปบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙

ต่อประเด็นดังกล่าว ศาสตราจารย์พิเศษทศศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้สอบถามเพิ่มเติมว่า พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๓๔ ที่ไม่นำบทบัญญัติมาตรา ๒๘ มาบังคับใช้ เนื่องจากเป็นการพิจารณาหลังจำเลย แต่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐ ซึ่งมาตรา ๔๔ ไม่ได้กำหนดให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลมกรณีการพิจารณาคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะเหตุร้ายวณผิดปกติ

นายอธิคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวชี้แจงต่อที่ประชุมว่า เหตุที่ไม่นำบทบัญญัติมาตรา ๓๐ เรื่องการพิจารณาหลังจำเลยมาบัญญัติไว้ในมาตรา ๔๔ นั้นเป็นเจตนารมณ์ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญโดยให้เหตุผลว่าการพิจารณาหลังมีความแตกต่างจากกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

#### มติที่ประชุม

- ที่ประชุมมีมติเห็นควรแก้ไขมาตรา ๔๔ โดยตัดคำว่า “การดำเนินคดีอาญา” ออก เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๓ กรณีที่ไม่ได้ระบุชื่อหมวด ๒ “การดำเนินคดีอาญา” ไว้ และให้นำความเห็นของ นายวินัย ดำรงค์มงคลกุล กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา ประเด็นกรณีเมื่อพิจารณาถึงมาตรา ๒๓ และมาตรา ๔๔ ให้คำนึงถึงลำดับของผู้มีอำนาจยื่นฟ้องคดีและเรื่องของการแจ้ง

ทศศักดิ์

เรื่องข้อไม่สมบูรณ์ไปตั้งเป็นข้อสังเกตท้ายรายงานผลการพิจารณาของคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ โดยที่ประชุมเห็นควรแก้ไขมาตรา ๔๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๔ ในการพิจารณาพิพากษาคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะเหตุร้ายรวยผิดปกติ ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ *บรรดัตถ์ณินคดีอาญา* เว้นแต่มาตรา ๒๔ มาตรา ๓๒ วรรคสาม และวรรคสี่ มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

#### มาตรา ๔๕

#### ไม่มีการแก้ไข

- มาตรา ๔๕ เป็นการเพิ่มรายละเอียดในคำร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน โดยใช้ถ้อยคำเช่นเดียวกับมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

#### มาตรา ๔๖

#### ไม่มีการแก้ไข

- มาตรา ๔๖ เป็นหลักการเดิมที่ปรากฏอยู่แล้วตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยใช้ถ้อยคำเหมือนกันทุกประการ ต่างกันแต่เพียงมาตรา ๓๔ ระบุเลขมาตราที่ให้อำนาจประธานศาลฎีกาออกข้อกำหนดไว้ด้วย

#### มาตรา ๔๗

#### มีการแก้ไข

- มาตรา ๔๗ เป็นหลักการเดิมที่ปรากฏอยู่แล้วตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยใช้ถ้อยคำเหมือนเดิมทุกประการ

#### ประเด็นการพิจารณา

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า คณะกรรมการพิจารณาศึกษาฯ ล่วงหน้า ได้ตั้งข้อสังเกตว่า ควรแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๔๗ วรรคสาม ให้เป็นไปตามมาตรา ๓๗ วรรคท้าย ของพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ ความว่า “ในกรณีผู้ที่กล่าวอ้างโต้แย้งเป็นทนายหรือผู้จัดการมรดก ให้ศาลคำนึงถึงความสามารถในการพิสูจน์ของบุคคลดังกล่าวและพิจารณาพิพากษาตามที่ได้เห็นว่าเป็นธรรม” โดยตัดเรื่องของ “คนวิกลจริต” ออก

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า เหตุผลของคณะกรรมการพิจารณาศึกษาฯ ล่วงหน้า เพื่อต้องการไม่ให้อำนาจเฉพาะคนวิกลจริตเท่านั้น แต่ให้ครอบคลุมถึงบุคคลที่ไม่มีความสามารถเพียงพอด้วย ทั้งนี้ หากใช้ถ้อยคำแตกต่างจากพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๓๗ วรรคสาม เรื่องในกรณีผู้ที่กล่าวอ้างโต้แย้งเป็นทนายหรือผู้จัดการมรดก ให้ศาลคำนึงถึงความสามารถในการพิสูจน์ของบุคคลดังกล่าวและพิจารณาพิพากษาตามที่ได้เห็นว่าเป็นธรรมจะเกิดปัญหาในทางปฏิบัติหรือไม่

อนุรักษ์

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า หากคณะกรรมการวิสามัญเห็นชอบบัญญัติให้สอดคล้องกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เสนอให้แก้ไขมาตรา ๔๗ วรรคสาม ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๓๗ วรรคสาม เพื่อให้เกิดความครอบคลุม

นางชิ้นสมน นิวาทวงษ์ กรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า มาตรา ๔๗ วรรคสาม สามารถพิจารณาได้ ๒ กรณี คือ ๑) คนวิกลจริต และ ๒) ทายาทหรือผู้จัดการมรดก เมื่อพิจารณาตัวบทถือว่าครอบคลุมแล้ว ทั้งนี้ ขอสอบถามสำนักงานศาลยุติธรรมว่าหากคงไว้ตามร่างเดิมที่ผ่านมา กรณีดังกล่าวมีปัญหาในทางปฏิบัติหรือไม่

นายวินัย ดำรงค์มงคลกุล กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีลักษณะเช่นเดียวกับกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ดังนั้น จึงเสนอแก้ไขมาตรา ๔๗ วรรคสาม ให้สอดคล้องกับมาตรา ๓๗ วรรคท้าย ของพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙

นายอติคม อินทุฤติ เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า มีประเด็นการใช้ถ้อยคำแตกต่างกันระหว่างคำว่า “คดีร่ำรวยผิดปกติ” และคำว่า “ทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ” ควรใช้ถ้อยคำใด

ต่อประเด็นการใช้ถ้อยคำดังกล่าว นายธรรมบุญ เรืองดิษฐ์ กรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เสนอข้อสังเกตเกี่ยวกับการใช้คำว่า “คดีร่ำรวยผิดปกติ” และคำว่า “ทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ” มาเช่นเดียวกัน

นายอติคม อินทุฤติ เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า เหตุผลที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญตัดคำว่า “ทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ” ออก เนื่องจากถ้อยคำดังกล่าวมีความหมายรวมอยู่ในคำว่า “ร่ำรวยผิดปกติ” แล้ว

นางชิ้นสมน นิวาทวงษ์ กรรมการวิสามัญ ได้กล่าวอธิบายเพิ่มเติมต่อที่ประชุมว่า คำว่า “ทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ” หมายความว่า การที่ทรัพย์สินหรือหนี้สินในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่รัฐมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือหนี้สินลดลงผิดปกติ

ส่วนคำว่า “ร่ำรวยผิดปกติ” หมายความว่า การมีทรัพย์สินมากผิดปกติหรือการมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นมากผิดปกติหรือการมีหนี้สินลดลงมากผิดปกติหรือการได้ทรัพย์สินมาโดยไม่สมควรสืบเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่

#### มติที่ประชุม

- ที่ประชุมมีมติเห็นควรแก้ไขมาตรา ๔๗ วรรคสาม ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๓๗ วรรคสาม เรื่องในกรณีผู้ที่ถูกกล่าวอ้างโต้แย้งเป็นทายาทหรือผู้จัดการมรดก ให้ศาลคำนึงถึงความสามารถในการพิสูจน์ของบุคคลดังกล่าว และพิจารณาพิพากษาตามที่เห็นว่าเป็นธรรม โดยที่ประชุมเห็นควรแก้ไขมาตรา ๔๗ เป็นดังนี้

น.ส.ใจ

“ในกรณีที่ผู้ผูกครองทรัพย์สินเป็นนิติบุคคลไม่อยู่ในภาวะทรัพย์สินต่อศาลได้ หรือ ผู้ที่กล่าวอ้างโต้แย้งเป็นทายาทหรือผู้จัดการมรดก ให้ศาลคำนึงถึงความสามารถในการพิสูจน์ของบุคคลดังกล่าวและพิจารณาพิพากษาตามที่เห็นว่าเป็น สมควรยุติธรรม”

**หมวด ๔ การดำเนินคดีต่อกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีการแก้ไข**

**มาตรา ๔๘ ไม่มีการแก้ไข**

- มาตรา ๔๘ เทียบเคียงถ้อยคำจากรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๓๔ (๑) ในส่วนที่ว่า “ผู้ใดมีพฤติการณ์ ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง” และมาตรา ๒๓๘ วรรคหนึ่ง ในส่วนที่ว่า “หากประธานรัฐสภาเห็นว่ามีความสมควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ให้ประธานรัฐสภาเสนอเรื่องไปยังประธานศาลฎีกาเพื่อตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระ...” และบทบัญญัติมาตราดังกล่าวสอดคล้องกับความเห็นของคณะกรรมการศึกษาประเด็นตามร่างพระราชบัญญัติที่เสนอ กำหนดให้มีองค์คณะผู้ไต่สวนอิสระไปตั้งอีกครั้งหนึ่ง แต่บทบัญญัติมาตรานี้กำหนดให้ประธานศาลฎีกา ตั้งองค์คณะผู้ไต่สวนอิสระได้เลย

ประเด็นการพิจารณา

นายอริคม อินทุพุฒิ เลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า มาตรา ๔๘ เป็นแนวคิดของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่ต้องการเปลี่ยนแปลงไปจากระบบเดิมที่กำหนดให้ องค์คณะผู้ไต่สวนอิสระตั้งจากที่ประชุมใหญ่ประธานศาลฎีกามา เพื่อต้องการนำมากำหนดให้ประธานศาลฎีกาพิจารณาตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระเพื่อดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อกล่าวหาได้เลย ทั้งนี้ มาตราดังกล่าวเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ

มติที่ประชุม

- ที่ประชุมมีมติเห็นควรให้คงมาตรา ๔๘ ไว้ตามร่างเดิม

**มาตรา ๔๙ ไม่มีการแก้ไข**

- มาตรา ๔๙ ถ้อยคำส่วนหนึ่งจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ตอนท้ายที่บัญญัติว่า “ผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมือง และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์” เป็นหลักการที่เคยมีอยู่แล้วตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่บัญญัติว่า “ให้แต่งตั้งบุคคลจำนวนไม่น้อยกว่า ๕ คน เป็นกรรมการไต่สวน” และมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่บัญญัติว่า “คณะกรรมการไต่สวนอิสระให้แต่งตั้งจากข้าราชการตุลาการระดับไม่ต่ำกว่าชั้น ๖ อย่างน้อยหนึ่งคน และข้าราชการอัยการระดับไม่ต่ำกว่าชั้น ๖ อย่างน้อยหนึ่งคน และที่เหลือพิจารณาแต่งตั้ง

อริคม

ตามความเหมาะสมแก่คดีจากบุคคลผู้มีสัญชาติไทยที่มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีในวันแต่งตั้งและต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้...” แต่อย่างไรก็ตาม มีความแตกต่างระหว่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ นี้ในเรื่องจำนวนคณะผู้ไต่สวนอิสระ กับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ได้กำหนดให้ตุลาการมาเป็นผู้ไต่สวนอิสระได้

#### ประเด็นการพิจารณา

นายอติคม อินทุทิต เลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า มาตรา ๔๘ แตกต่างจากหลักการเดิมที่กำหนดให้มีผู้พิพากษารวมอยู่ในคณะผู้ไต่สวนอิสระด้วย แต่ตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ได้กำหนดให้มีผู้พิพากษาเป็นองค์คณะไต่สวนอิสระ เนื่องจากที่ประชุมแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้วเห็นว่า ในเมื่อผู้พิพากษาประจำแผนกเป็นผู้ตัดสินคดี ควรกำหนดให้ผู้แทนองค์กรอื่นทำหน้าที่ในการไต่สวน ทั้งนี้ เพื่อป้องกันข้อครหาประเด็นเรื่องไต่สวนเองและตัดสินคดีเอง

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า เรื่องคณะผู้ไต่สวนอิสระมีที่มาจากกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ทำหน้าที่ในการไต่สวนต้องการกำหนดให้ศาลเป็นฝ่ายเริ่มกระบวนการพิจารณาซึ่งแนวคิดดังกล่าวมีมาตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ โดยเห็นว่าคณะผู้ไต่สวนอิสระไม่ควรห้ามผู้พิพากษามาเป็นองค์คณะในการไต่สวน ซึ่งกระบวนการพิจารณาการไต่สวนอิสระควรมีบุคคลที่รู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวครอบคลุมทั้งหมดอยู่ในระดับหนึ่งเป็นองค์คณะผู้ไต่สวนอิสระด้วย และที่ผ่านมาคณะผู้ไต่สวนอิสระไม่เคยถูกโต้แย้งเรื่องความไม่ชอบธรรมในกระบวนการพิจารณา ประกอบกับ การสรรหาบุคคลที่มาทำหน้าที่ผู้ไต่สวนอิสระมีขั้นตอนกระบวนการที่ยุ่งยาก

นายสมชาย แสวงการ โฆษกคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ขอเสนอข้อพิจารณากรณีคณะผู้ไต่สวนอิสระที่ประธานศาลฎีกาแต่งตั้ง ๒ ประเด็น คือ ๑) การสรรหาผู้ไต่สวนอิสระจากผู้บริหารระดับสูงจากบุคคลที่รับราชการหรือเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีตามมาตรา ๕๐ (๒) อาจจะสามารถสรรหาได้ยาก ซึ่งหากกำหนดให้ผู้พิพากษาประจำแผนกทำหน้าที่เป็นผู้ไต่สวนอิสระได้ก็จะทำให้การสรรหาได้มากขึ้น ประกอบกับที่ผ่านมาในทางปฏิบัติก็ไม่มีข้อครหาแต่อย่างใด ซึ่งอาจเทียบเคียงคณะกรรมการสรรหาของ ป.ป.ช. นอกจากตำแหน่ง ผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งอธิบดีอัยการไม่น้อยกว่าห้าปีและยังกำหนดให้ผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาไม่น้อยกว่าห้าปี ตุลาการศาลชั้นต้น ตุลาการพระธรรมนูญศาลทหารกลาง เป็นต้น สามารถนำมากำหนดเป็นคุณสมบัติของคณะผู้ไต่สวนอิสระได้และไม่ขัดรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด

อนุรักษ์

นายอธิคม อินทุภูติ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า กรณีการตั้งผู้ไต่สวนอิสระได้มีประเด็นอภิปรายในชั้นสภาผู้แทนราษฎรวาระที่ ๑ ชั้นรับหลักการ ในการเสนอพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยเห็นว่าหากกำหนดให้ผู้พิพากษาเข้าไปพิจารณาตั้งแต่ชั้นไต่สวนจะทำให้เป็นการชงเองกินเอง จึงทำให้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตกไปในขณะนั้น ประกอบกับเห็นว่ากระบวนการเกี่ยวกับการสอบสวนอัยการมีความชำนาญมากกว่า จึงเห็นควรกำหนดให้อัยการเป็นผู้ไต่สวนอิสระ ส่วนผู้พิพากษาทำหน้าที่ตัดสินคดีเพียงอย่างเดียว

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ล่วงหน้า ได้ตั้งข้อสังเกตและเสนอไปยังคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอให้ผู้ไต่สวนอิสระควรมีคุณสมบัติเทียบเท่า ป.ป.ช. โดยกำหนดให้มีผู้พิพากษารวมอยู่ด้วย แต่ยังมีประเด็นปัญหาว่าหลักการเดิมให้ใช้คำว่า “ผู้ไต่สวน” ตามกฎหมาย ป.ป.ช. เนื่องจาก ป.ป.ช. ไม่ได้พิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จึงยอมรับให้ผู้พิพากษาเป็นผู้ไต่สวนอิสระได้ ประกอบกับหลักการใหม่ตามรัฐธรรมนูญกำหนดให้เมื่อผู้ไต่สวนอิสระเห็นว่าไม่มีมูลให้ถือว่าคดีถึงที่สุด ส่วนกรณีเกรงเกิดข้อครหาชงเองกินเองจะไม่เกิดขึ้น เพราะเป็นการดำเนินคดีกับ ป.ป.ช. ไม่ใช่พนักงานเมือง ดังนั้น ขอเสนอให้นำถ้อยคำตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๒ (๑) มาปรับไว้ในมาตรา ๕๐ เกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติผู้ไต่สวนอิสระโดยกำหนดให้มีตำแหน่งผู้พิพากษาด้วย

ต่อประเด็นที่เสนอดังกล่าว นายวินัย ดำรงค์มงคลกุล กรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและที่ปรึกษา ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า เห็นด้วยในหลักการเนื่องจากผู้ไต่สวนอิสระดำเนินคดีกับ ป.ป.ช. กรณีถูกกล่าวหาว่าทุจริตต่อหน้าที่เท่านั้น จึงไม่น่าเกิดข้อครหาเกี่ยวกับการดำเนินคดีหรือคัดค้านการพิจารณาของคณะผู้ไต่สวนอิสระได้

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ล่วงหน้า ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย ที่ปรึกษาคณะกรรมการ ได้ตั้งข้อสังเกตว่าจำนวนบุคคลในคณะผู้ไต่สวนอิสระกำหนดจำนวนไว้ไม่น้อยกว่า ๗ คน เพราะเหตุใดไม่กำหนดตัวเลขขั้นสูงไว้

นายสมชาย แสวงการ โฆษกคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า เสนอให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๓๒ (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาบัญญัติไว้ในมาตรา ๕๐ (๑) คุณสมบัติของผู้ไต่สวนอิสระ เพราะบทบัญญัติดังกล่าวนอกจากการกำหนดให้มีตำแหน่งผู้พิพากษายังมีตำแหน่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วยซึ่งจะทำให้สรรหาบุคคลมาทำหน้าที่ผู้ไต่สวนอิสระได้

พรเพชร



ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ที่ประชุมมีความเห็นเป็น ๒ แนวทาง คือ ๑) เห็นควรกำหนดให้ใช้คุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๒ (๑) ซึ่งจะรวมถึงผู้พิพากษาด้วย และ ๒) จำนวนบุคคลผู้ไต่สวนอิสระมีจำนวนไม่น้อยกว่า ๗ คน แต่ไม่ได้ว่ามีได้ไม่เกินเท่าใด จากความเห็นดังกล่าวผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีข้อคิดเห็นเป็นประการใด

นางชิ้นสมน นิวาทวงษ์ กรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ตามร่างเดิมที่ศาลได้ เสนอมาไม่ได้กำหนดให้ผู้พิพากษาเป็นผู้ไต่สวนอิสระเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดข้อครหาเกี่ยวกับการพิจารณา คดี ทั้งนี้ หากต้องการกำหนดให้มีผู้พิพากษาเป็นคณะผู้ไต่สวนอิสระก็สามารถดำเนินการได้

นายสมชาย แสวงการ โฆษกคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า หากกำหนด คุณสมบัติให้ผู้พิพากษาเป็นผู้ไต่สวนอิสระตามมาตรา ๕๐ (๑) ขอเสนอให้ปรับองค์ประกอบคณะผู้ไต่สวน อิสระตามมาตรา ๔๙ ให้สอดคล้องกัน โดยกำหนดคณะผู้ไต่สวนอิสระไว้ไม่น้อยกว่า ๙ คน

นายอนุรักษ์ สง่าอารีกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๗ กำหนดไว้ไม่น้อยกว่า ๕ คน

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ ประชุมว่า กรณีองค์คณะผู้ไต่สวนอิสระมีจำนวนเท่าใดนั้นบทบัญญัติมาตรา ๔๙ กำหนดให้เป็นอำนาจ ของประธานศาลฎีกาเป็นผู้พิจารณาตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระ ทั้งนี้ อาจไม่ต้องกำหนดเพดานชั้นสูงของ ผู้ไต่สวนอิสระไว้

นายอธิคม อินทุภูติ เลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า เห็นควร ตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระจำนวน ๕ คน แต่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นควรตั้งจำนวน ๗ คน

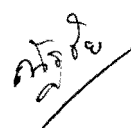
#### มติที่ประชุม

- ที่ประชุมมีมติเห็นควรให้คงมาตรา ๔๙ ไว้ตามร่างเดิม

#### มาตรา ๕๐

#### มีการแก้ไข

- มาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นการนำคุณสมบัติของกรรมการไต่สวนตามมาตรา ๓๘ มาปรับปรุงใหม่ โดยเทียบเคียงจากคุณสมบัติของกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๒ (๑) ถึง (๗)



### ประเด็นการพิจารณา

คณะกรรมการการวิสามัญได้หารือร่วมกันแล้วเห็นควรกำหนดคุณสมบัติของผู้ไต่สวนอิสระ มาตรา ๕๐ (๑) ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๒ (๑) เป็นดังนี้ “(๑) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีผู้พิพากษา อธิบดีศาลปกครองชั้นต้น ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าศาลทหารกลาง หรืออธิบดีอัยการมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี”

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า หากกำหนดคุณสมบัติผู้ไต่สวนอิสระประกอบด้วยผู้พิพากษาเป็นองค์คณะ ควรต้องปรับแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๙ ให้สอดคล้องกัน เนื่องจากมาตราดังกล่าวกำหนดองค์ประกอบผู้ไต่สวนอิสระเฉพาะตำแหน่งอัยการ

นายศุภกิจ แยมประชา ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า หากบัญญัติไว้ในมาตรา ๔๙ จะเป็นการบังคับให้ต้องเลือกผู้พิพากษามาเป็นองค์คณะผู้ไต่สวนอิสระ แต่ที่ประชุมเห็นควรกำหนดให้เป็นดุลพินิจของประธานศาลฎีกาในการตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระ

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า เหตุที่ตัดผู้พิพากษาออกจากคณะผู้ไต่สวนอิสระเนื่องจากขัดหลักประมวลจริยธรรมของศาลใช่หรือไม่

นายอติคม อินทุภูติ เลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ตามประมวลจริยธรรมของศาลมีข้อยกเว้นหากมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะกำหนดให้ผู้พิพากษาดำเนินการได้ ก็ถือว่าไม่ขัดหลักประมวลจริยธรรมของศาล

นางชิ้นสุมน นิเวทวงศ์ กรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า มาตรา ๕๐ หากกำหนดให้มีอธิบดีผู้พิพากษาหรืออธิบดีอัยการแล้ว มาตรา ๔๙ ควรบัญญัติให้มีผู้พิพากษารองรับไว้อย่างน้อยจำนวน ๑ คน ด้วย เพื่อรองรับหากประธานศาลฎีกาต้องการตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระเพิ่มขึ้น นอกเหนือจากที่กำหนดไว้

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า เสนอให้แยกคุณสมบัติผู้ไต่สวนอิสระที่แต่งตั้งจากอธิบดีผู้พิพากษาและอธิบดีศาลปกครองชั้นต้น ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าศาลทหารกลาง หรืออธิบดีอัยการคนละอนุมาตรา

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ขอสอบถามผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมกรณีกำหนดให้รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี รวมถึงข้าราชการเกษียณอายุราชการด้วยหรือไม่

นายสมชาย แสวงการ โฆษกคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวให้ข้อมูลเพิ่มเติมต่อที่ประชุมว่า ผู้บัญชาการทหารบกกำหนดให้อยู่ในตำแหน่ง ๕ ปี เช่นเดียวกับอธิบดีผู้พิพากษากำหนดให้อยู่ในตำแหน่ง ๕ ปี

อนุรักษ์

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า กรณีผู้พิพากษาหากเป็นอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นหรืออธิบดีผู้พิพากษาภาคดำรงตำแหน่งได้ ๒ ปี ได้เลื่อนขึ้นเป็นผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาซึ่งเป็นตำแหน่งสูงกว่าอีก ๔ ปี ก็สามารถเข้าหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๕๐ (๑) หากเกษียณในตำแหน่งไม่ครบ ๕ ปี จะไม่เข้าหลักเกณฑ์คุณสมบัติของผู้ไต่สวนอิสระ รวมถึงกรณีผู้พิพากษาอาวุโสไม่เข้าหลักเกณฑ์เนื่องจากไม่ใช่ตำแหน่งหลัก

นายเข้มชัย ชุตินวษ์ กรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า หากเป็นกรณีดำรงตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษามาแล้ว ๓ ปี ก่อนเป็นผู้พิพากษาอาวุโสอีก ๒ ปี บุคคลดังกล่าวมีคุณสมบัติตาม (๑) หรือไม่

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า กรณีดำรงตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษามาแล้ว ๓ ปี ก่อนเป็นผู้พิพากษาอาวุโสอีก ๒ ปี นั้นไม่เข้าหลักเกณฑ์คุณสมบัติของผู้ไต่สวนอิสระ

นายอริคม อินทุภูติ เลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า เมื่อกำหนดคุณสมบัติของผู้ไต่สวนอิสระกำหนดให้มีอธิบดีผู้พิพากษาหรืออธิบดีอัยการ การปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะผู้ไต่สวนอิสระควรจะเป็นของศาลหรืออัยการ

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า การปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะผู้ไต่สวนอิสระควรเป็นศาล เนื่องจากแนวคิดเรื่องการไต่สวนของ ป.ป.ช. ถูกออกแบบมาให้ศาลเป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการ โดยกำหนดให้ประธานศาลฎีกาเป็นผู้ตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระ ดังนั้น ฝ่ายเลขานุการศาลจะเป็นผู้ดำเนินการไม่ใช่อัยการ

นายอริคม อินทุภูติ เลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า หากบังคับให้ศาลทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการคณะผู้ไต่สวนอิสระ บทบัญญัติมาตรา ๔๔ ควรกำหนดให้มีผู้พิพากษาด้วยจำนวน ๑ คน

นายเข้มชัย ชุตินวษ์ กรรมการวิสามัญ ได้ตั้งข้อสังเกตกรณีการปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะผู้ไต่สวนอิสระไม่จำเป็นต้องบัญญัติว่าหน่วยงานใดทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการหรือกำหนดคุณสมบัติดังกล่าวไว้ เนื่องจากเป็นดุลพินิจของประธานศาลฎีกาที่จะตั้งบุคคลใดก็ได้

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า แนวคิดการดำเนินคดี ป.ป.ช. เห็นว่าองค์กรอื่นมาดำเนินคดีของ ป.ป.ช. ไม่ได้ เนื่องจาก ป.ป.ช. เป็นองค์กรสูงสุดที่จะดำเนินคดีตำแหน่งทุกตำแหน่ง เพราะฉะนั้นบุคคลที่จะมาดำเนินคดีของ ป.ป.ช. ได้ต้องเป็นศาลเท่านั้น เพื่อไม่ให้การทำงานของ ป.ป.ช. เกิดความลักลั่นกันขององค์กรในการดำเนินคดี

นายวินัย ดำรงค์มงคลกุล กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา ได้กล่าวเสนอต่อที่ประชุมว่า องค์กรประกอบของคณะผู้ไต่สวนอิสระตามมาตรา ๔๔ ควรกำหนดให้มีตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโสหรืออัยการอาวุโสที่เคยดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีด้วย

นายเข้มชัย ชุตินวงศ์ กรรมการธิการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า กรณีองค์ประกอบของ คณะผู้ไต่สวนอิสระตามมาตรา ๔๙ กำหนดให้ผู้ไต่สวนอิสระหนึ่งคนที่จำเป็นต้องกำหนดไว้คืออธิบดี อัยการอาวุโสที่ดำรงตำแหน่งไม่น้อยกว่าอธิบดีมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนั้น บุคคลอื่นที่อาจจะตั้งเป็น ผู้ไต่สวนอิสระได้ตามมาตรา ๕๐ ควรเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติระดับเดียวกันหรือไม่ ซึ่งหากตำแหน่ง สุดท้ายเป็นตำแหน่งอาวุโสภายหลังดำรงตำแหน่งอธิบดีก่อนเกษียณมีสิทธิได้รับการตั้งเป็นผู้ไต่สวน อิสระหรือไม่ ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วโดยศักยภาพแล้วควรให้บุคคลดังกล่าวเป็นผู้ไต่สวนอิสระได้ ส่วนกรณี การทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะผู้ไต่สวนอิสระ ควรกำหนดให้เป็นดุลพินิจของประธานศาลฎีกามี ความเหมาะสมกว่า ประกอบกับข้อตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติคณะผู้ไต่สวนอิสระของ อัยการตามมาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๐ ควรกำหนดตำแหน่งให้สอดคล้องกันเนื่องจากการปฏิบัติ หน้าที่เหมือนกัน

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการธิการวิสามัญ ได้กล่าว ต่อที่ประชุมว่า กรณีคุณสมบัติผู้ไต่สวนอิสระตาม (๑) หากกำหนดให้เป็นตำแหน่งอัยการอาวุโสสามารถ เป็นผู้ไต่สวนอิสระได้ต้องดำรงตำแหน่งอธิบดีอัยการถือว่าเทียบเท่ามาแล้ว ๕ ปี แต่หากดำรงตำแหน่ง อธิบดีอัยการหรือเทียบเท่าไม่ถึง ๕ ปี ให้ตำแหน่งอัยการอาวุโสเป็นผู้ไต่สวนอิสระไม่ได้

นางชิ้นสมน นิวาทวงษ์ กรรมการธิการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า กรณีมาตรา ๔๙ เป็นบทบัญญัติที่บังคับต้องมีคณะผู้ไต่สวนอิสระต้องแต่งตั้งจากผู้แทนศาลและอัยการอย่างน้อย ๑ คน ส่วนมาตรา ๕๐ กำหนดให้เคยหรือไม่เคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการก็ได้ ซึ่งกฎหมาย ป.ป.ช. กำหนดคุณสมบัติคณะกรรมการสรรหาผู้ไต่สวนอิสระไว้ว่า “ข้าราชการตุลาการ ในตำแหน่งไม่ ต่ำกว่าอธิบดีผู้พิพากษาอย่างน้อยหนึ่งคน และอัยการที่ดำรงตำแหน่งอธิบดีไม่น้อยกว่าห้าปีอย่างน้อย หนึ่งคน”

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขานุการคณะกรรมการธิการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ผู้ไต่สวนอิสระจะไม่รวมบุคคลที่ดำรงตำแหน่งอัยการอาวุโสที่ไม่เคยดำรงตำแหน่งอธิบดีไม่ได้

พลโท อำพน ชูประทุม รองประธานคณะกรรมการธิการวิสามัญ คนที่สาม ได้กล่าวต่อที่ประชุม ว่า การปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการคณะผู้ไต่สวนอิสระกำหนดให้อัยการเป็นผู้ดำเนินงานเหมาะสมกว่า

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการธิการวิสามัญ ได้กล่าว ต่อที่ประชุมว่า ประเด็นการกำหนดคุณสมบัติผู้ไต่สวนอิสระที่ประชุมมีความเห็นออกเป็น ๒ แนวทาง คือ ๑) ควรเพิ่มผู้พิพากษาเป็นคณะผู้ไต่สวนอิสระหรือไม่ ซึ่งประเด็นดังกล่าวเห็นว่าไม่ควรตั้งผู้พิพากษา เป็นผู้ไต่สวนอิสระ เนื่องจากผู้ไต่สวนอิสระอยู่ในหมวดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งใช้อำนาจไต่สวน ตามกฎหมาย ป.ป.ช. ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๒ กำหนดให้ผู้ไต่สวนอิสระมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับ ป.ป.ช. หากให้ผู้พิพากษาทำหน้าที่ไต่สวนเองอาจทำให้เกิดข้อครหาได้ และ ๒) หากจำเป็นต้องแต่งตั้ง ผู้พิพากษาเป็นผู้ไต่สวนอิสระเห็นควรให้แต่งตั้งจากผู้พิพากษาที่เกษียณอายุราชการไปแล้วหรือไม่

ชุตินวงศ์

นายอติคม อินทุทติ เลขานุการคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า การกำหนดคุณสมบัติของผู้ไต่สวนอิสระสามารถนำมาบัญญัติไว้ในมาตราเดียวกันได้หรือไม่ โดยกำหนดให้มีผู้ไต่สวนอิสระจำนวน ๗ คน ซึ่งจะแต่งตั้งบุคคลใดก็ได้ นอกเหนือจากการตั้งอัยการ ๑ คน ทั้งนี้ ซึ่งกรณีดังกล่าว คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญตัดออก โดยให้เหตุผลว่าเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดข้อครหาว่าศาลพิจารณาสอบสวนและตัดสินคดีเอง

นายธรรมบุญ เรืองดิษฐ์ กรรมการวิชาการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า องค์คณะผู้ไต่สวนอิสระมีอำนาจหน้าที่พิจารณาสอบสวนและกำหนดให้ผลการพิจารณาดังกล่าวถือเป็นที่สุด ดังนั้น จึงเห็นควรกำหนดให้มีผู้พิพากษาเป็นองค์คณะผู้ไต่สวนอิสระด้วย

นายสมชาย แสวงการ โฆษกคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ขอเสนอให้กำหนดคุณสมบัติผู้ไต่สวนอิสระตามมาตรา ๕๐ (๑) แต่งตั้งจากผู้รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่น้อยกว่าอธิบดีผู้พิพากษานอกเหนือจากอัยการ และองค์ประกอบของผู้ไต่สวนอิสระตามมาตรา ๔๙ กำหนดให้ประธานศาลฎีกาใช้ดุลพินิจในการตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระ

นายไพโรจน์ โปเล็ม ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา สำนักงานศาลยุติธรรม ได้แสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุมว่า การกำหนดให้ผู้พิพากษาเป็นตัวเลือกในองค์ประกอบของคณะผู้ไต่สวนอิสระไม่เห็นด้วย จึงเสนอไม่ควรกำหนดให้ผู้พิพากษาเป็นผู้ไต่สวนอิสระ ทั้งนี้ การทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะผู้ไต่สวนอิสระเสนอให้อัยการเป็นผู้ทำหน้าที่ดังกล่าว

นายอนุรักษ์ สง่าอารีกุล รองเลขานุการคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ขอตั้งข้อสังเกตว่าหากที่ประชุมเห็นควรกำหนดให้ศาลทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการคณะผู้ไต่สวนอิสระ เสนอกำหนดให้ประธานศาลฎีกาควรตั้งคณะทำงานขึ้นใหม่ที่มิใช่ฝ่ายแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการ

นางชิ้นสมน นิวาทวงษ์ กรรมการวิชาการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ ไม่ได้มีการกำหนดให้ผู้พิพากษาอยู่ในองค์ประกอบของผู้ไต่สวนอิสระ ซึ่งในชั้นคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้สอบถามสำนักงานศาลยุติธรรมแล้วว่าเพราะเหตุใดจึงไม่ได้กำหนดไว้ และสำนักงานศาลยุติธรรมได้ชี้แจงว่า เพื่อไม่ให้เกิดข้อครหาเกี่ยวกับการไต่สวนและพิจารณาคดี คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญก็ไม่ตั้งใจจึงเป็นที่มาว่าเพราะเหตุใดจึงไม่กำหนดให้มีผู้พิพากษาอยู่ในคณะผู้ไต่สวนอิสระ

นายอนุรักษ์ สง่าอารีกุล รองเลขานุการคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า เสนอแก้ไขมาตรา ๕๐ (๑) ข้อความว่า “(๑) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีผู้พิพากษาหรืออัยการมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี” โดยเห็นควรให้คงมาตรา ๔๙ ไว้ตามร่างเดิม

นายอติคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า หากที่ประชุมคณะกรรมการการวิสามัญเห็นควรกำหนดให้องค์ประกอบของคณะผู้ไต่สวนอิสระกำหนดให้มีผู้พิพากษาไว้ในมาตรา ๕๐ เรื่องคุณสมบัติของผู้ไต่สวนอิสระ ในฐานะกรรมการการวิสามัญเสียงข้างน้อยขอสงวนความเห็นให้ตัดมาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๐ ออก โดยให้เหตุผลว่าศาลไม่ต้องการให้เกิดข้อครหากรณีศาลทำหน้าที่สอบสวนและตัดสินคดีเอง

ต่อประเด็นดังกล่าว ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า เมื่อที่ประชุมคณะกรรมการการวิสามัญมีความเห็นเป็น ๒ แนวทาง คือ ๑) เห็นควรกำหนดให้ผู้พิพากษาเป็นองค์คณะผู้ไต่สวนอิสระ และ ๒) ไม่เห็นด้วยกับการกำหนดให้ผู้พิพากษาเป็นองค์คณะผู้ไต่สวนอิสระ ประธานคณะกรรมการการวิสามัญจึงเสนอให้ลงมติในที่ประชุม ผลการลงคะแนนของกรรมการการวิสามัญเสียงข้างมากเห็นชอบในการกำหนดให้ผู้พิพากษาเป็นองค์คณะผู้ไต่สวนอิสระ

#### มติที่ประชุม

- เห็นควรแก้ไขมาตรา ๕๐ (๑) คุณสมบัติของคณะผู้ไต่สวนอิสระ โดยกำหนดให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๒ (๑) โดยกำหนดให้ผู้พิพากษาที่รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีผู้พิพากษามาแล้ว ไม่น้อยกว่าห้าปีมีโอกาสดำรงตำแหน่งเป็นผู้ไต่สวนอิสระได้ ทั้งนี้ นายอติคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญ ในฐานะกรรมการการวิสามัญเสียงข้างน้อยขอสงวนความเห็นในประเด็นเสนอให้ตัดมาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๐ ออก โดยให้เหตุผลว่าศาลไม่ต้องการให้เกิดข้อครหากรณีศาลทำหน้าที่สอบสวนและตัดสินคดีเอง โดยที่ประชุมเห็นควรแก้ไขมาตรา ๕๐ (๑) เป็นดังนี้

“(๑) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีผู้พิพากษาหรืออธิบดีอัยการมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี”

#### ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

- ไม่มี -


เมื่อได้เวลาพอสมควรแล้ว ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านและกล่าวปิดประชุม โดยนัดประชุมครั้งถัดไปในวันพุธที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมคณะกรรมการหมายเลข ๓๐๖ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

ศรีวิไล

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา

นางธนีสร ยอดอินทร์ นิตกรชำนาญการ ผู้จัดทำบันทึกการประชุม  
นายณัฐชัย เปรมประเสริฐ ผู้ช่วยเลขานุการฯ ตรวจ  
นายธนรัฐ แสนแก้ว ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงาน  
คณะกรรมการธิการวิสามัญ ๖ ทาน  
ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการธิการวิสามัญ

คณะกรรมการธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา  
คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้รับรองบันทึกการประชุม  
ครั้งที่ ๕/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐ ในการประชุม ครั้งที่ ๙/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๖  
มิถุนายน ๒๕๖๐



(ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง)

ประธานคณะกรรมการธิการวิสามัญ

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ....

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

